

INEDIT

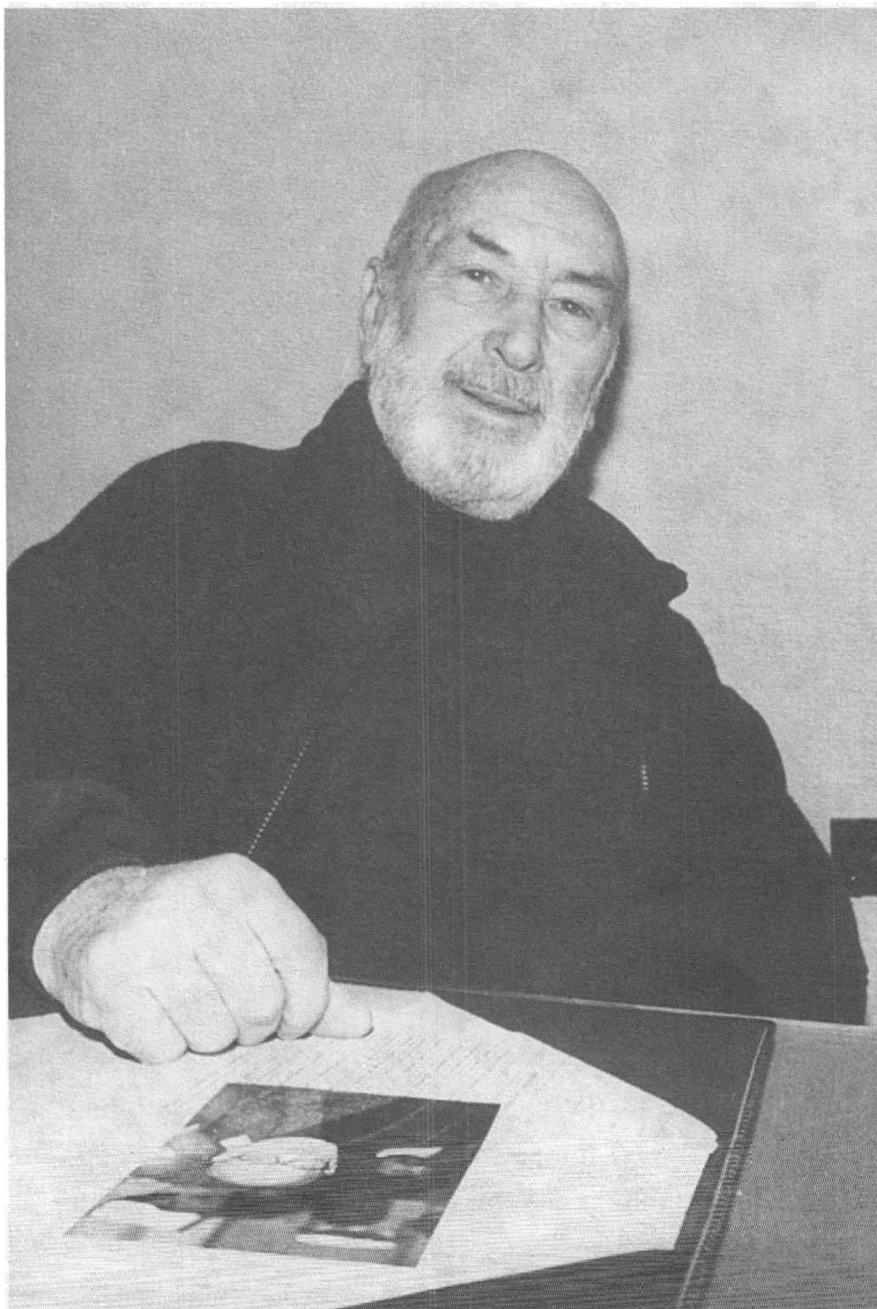
Oleg DANOVSKI

„DANSUL – ARTA CARE

SFIDEAZĂ GRAVITAȚIA”

Carmen Chihaia: *Dansul contemporan câștigă tot mai mult teren în pofida, poate, a baletului clasic. Având, maestre, o privire atât de cuprinzătoare asupra direcțiilor existente la această oră, care vi se pare a fi școala/tendința în măsură să impună, să aducă acel „altceva” dorit deopotrivă de public și artiști?*

Oleg Danovski: O școală nu se creează brusc, peste noapte. După părerea mea, o școală se clădește prin dezvoltare. Prin asimilare și dezvoltare. Așa cum s-a întâmplat și cu dansul cult contemporan – o școală de origine germanică, elevii său dezvoltând, în America, acel impuls inițial. Astăzi, în baletul contemporan există diferite ramuri. Există un stil fără „poante, pe talpa goală”. El cere o altă tehnică de execuție...

C.C.: *Și cum ați defini, azi, arta dansului, sub avalanșa atâtor schimbări?*

O.D.: Acea extraordinară performanță a omului de a-și mișca trupul nu numai grațios, plastic, dar și exprimând idei. Baza rămâne, firește, în afară de idei, performanța fizică. Lupta aceasta continuă cu gravitația cere niște eforturi deosebite până să se ajungă la artă. Întâi, vorbim de... gimnastică. Dar dansul? El este cu mult mai mult decât gimnastica, oricât de

performantă. Un gimnast oricât de bun – fie el chiar campionul lumii – n-ar putea executa „numărul” dansatorului, fără a avea pregătirea acestuia.

C.C.: *Dansatorul având, în plus, „tehnica” spiritualizării gestului?!*

O.D.: Exact. Trăirea momentului dramatic și muzical, în același timp. Studiile de dans ori de balet nu sunt decât o gimnastică specială pentru ca mișcarea artistului să devină eliberatoare. Îl pregătește, eliberându-l de povara... gravitației, a efortului,

de tot ce i-ar putea constrânge exprimarea. Un balerin este, de pildă, în același timp, și un performer al săriturii, al rotației și al... ridicării. Ca un halterofil, el trebuie să ridice, într-o singură mână, o balerină de cincizeci și ceva de kilograme. Adică, pe lângă forță, trebuie să aibă și... inspirație, stil, fantezie. Nu-i deloc simplu. Când efortul devine a doua natură, artistul-balerin, artistul-dansator se descătușează de aceste „sarcini” și poate crea!

C.C.: *Cum realizează el trecerea de la condiția de interpret la aceea de creator?*

O.D.: Având, să zicem, abilitatea... șarpelui. Care iese din pielea lui, intrând, mereu și mereu, în alta. Evocând, stări trecute sau, anticipativ, viitoare.

C.C.: *Cât de mare este, în fapt, libertatea de creație a balerinului, a dansatorului? Până unde i-ați permite să treacă de viziunea, de „sugestiile” dumneavoastră?*

O.D.: Arta sa de a crea începe odată cu interpretarea cât mai

personală a temei date. Indiferent căruia stil aparține aceasta. Sigur, școala modernă și, în special, contemporană, îi cere o dezvoltare în partea de sus a corpului: a mâinilor, a gâtului, a capului, a expresiei ș.a.m.d. Fiindcă el dansează pe talpa goală, care nu permite rotația aceea, din dansul tradițional. I-ar... arde talpa. Ca urmare, tehnica diferă puțin. Toți monștrii sacri ai dansului contemporan au spus și spun, însă, că este necesară pregătirea, așa-numita „gim-

nastică”... clasică. Păreră mea este că, *pentru a ajunge la mari performanțe în dansul contemporan trebuie stăpânit perfect limbajul clasic.* Totul, astăzi, capătă o nouă anvergură. E complicat... Noi, cu dansul contemporan nu stăm la fel de bine, cei drept. N-a fost, nu este vina noastră. Așa a fost istoria baletului constantin. Începutul va fi, poate, mai sărăcăcios. Și mă gândesc la turneele peste hotare. Dar, în viitor, cred că da. Mai ales dacă în viitoarele academii de

balet – un vis la care țin foarte mult – vom putea atrage profesori din străinătate. Ele să fie, adică, *o școală foarte temeinică a dansului contemporan*. De altfel, școlile de balet și-au introdus în programă și disciplinele legate de pregătirea pentru dans contemporan. Ceea ce e foarte bine. Trebuie să existe însă, neapărat, și în această profesie, pregătirea într-o facultate, în învățământul superior, lucru ce va asigura balerinilor, dansatorilor, o treaptă superioară de cultură.

C.C.: *Ați avut inițiativa de a organiza, în premieră românească, un Concurs Național de Balet, la Constanța. Ce ați dori să fie el? Cu ce finalitate?*

O.D.: El este destinat pentru două categorii de vârstă: 14–16 ani și 16–19 ani. Deci, tineretul, viitorul artist al baletului românesc. Fiind și o... treaptă spre viitoarea, visata, Academie de Balet. Un fel

de repetiție generală, în sfârșit, pentru *un mare Concurs Internațional de Balet*. Dacă vom avea și o *Academie de balet și dans contemporan*, dacă ea va funcționa, va fi – și ea – un mare sprijin pentru asemenea concursuri. Fiindcă o astfel de Academie are întotdeauna porțile deschise pentru străinătate: primind elevi din toată lumea, dornici să învețe la noi. Deci, pe undeva se îmbină cu aceste concursuri. Care, la rândul lor, pot să ofere și festivaluri de balet și dans contemporan, cu participare străină, ceea ce ar însemna un pas mare, o dezvoltare a artei coregrafice la noi în țară. *Un artist de balet trebuie să aibă aceeași cultură ca și un actor, cântăreț sau muzician*. Pentru o pregătire completă. Nu numai de balet, ci și de dans. Institutul coregrafic ar trebui ramificat în... ambele sensuri.

Asta ar fi dorința mea. După bacalaureat – care ar trebui să se termine, să se dea, la 16 ani pentru dansatorii de la operetă, operă, divertisment (revistă, estradă), ansambluri populare și chiar pentru gimnastica artistică (ce are nevoie, și ea, de școală), pentru patinatori.

C.C.: *La ce vârstă ar trebui să înceapă pregătirea viitorului dansator profesionist?*

O.D.: Normal, ar trebui să înceapă la 6 ani. Adică, totul ar trebui să fie mult mai... grăbit. Fiindcă, totuși, dansul e arta tinereții. Sigur, pentru performanța artistică, absolventul liceului de balet trebuie să-și continue perfecționarea, însușindu-și cultura superioară de teatru. asimilând literatură universală, dramaturgie – Shakespeare în primul rând – dar nu numai Shakespeare. Și *Dama cu camelii*. Gama este foarte largă, la ora

actuală. Teatrul de balet poate să facă orice, de fapt. În cazul acesta, un artist care are posibilități mai mari de expresie, trece dincolo de vârsta... performanței. El poate continua: mai există și un Rege Lear, și Tatăl lui Hamlet, și Profesorul din *Lacul lebedelor* și tot așa. Deci, fie bărbat, fie femeie, dansatorul își poate prelungi cariera în teatru și, dacă are aptitudinile necesare, să fie pedagog, profesor, coregraf.

C.C.: ... sau, cum se mai întâmplă uneori, pe la Operă, în... corp ansamblu?

O.D.: În nici un caz! Corp ansamblul trebuie să fie tânăr! Neapărat. Iar rolurile... De pildă, în *Domnișoara Nastasia* – balet românesc, pierdut din păcate, dar care a fost în repertoriul nostru – există un Vulpașin. Nu? O figură dramatică, care nu mai are nevoie de o structură fizică subțire, grațioasă etc.

C.C.: *Întorcând-ne la Teatrul de balet din Constanța, pe care l-ați fondat: în ce constă „unicitatea“ lui?*

O.D.: Întrebarea dumneavoastră e foarte importantă pentru baletul românesc. Nașterea acestui teatru, după Revoluție, reprezintă, practic apariția primului teatru românesc independent. Până acum, baletul ființa mai mult ca... anexă a teatrelor de operă. Ansamblul de balet al operei era obligat să servească și divertismentul de... operă. Fiindcă, vedeți – și e foarte interesantă chestiunea asta – opera are imperioasă nevoie de balet în divertismentele sale. Așa cum se întâmplă de exemplu în *Faust*, *Aida* etc., ca să nu mai vorbim de operetă. În vreme ce teatrul de balet, nu. El nu are nevoie de cântăreți sau de actori. Decât dacă vrea ceva cu totul original, colaborând cu actori și cântăreți. De pildă, eu am

colaborat, la Constanța, cu teatrul de proză, creând un spectacol – zic eu, pentru prima dată – care pune în relație actorul și artistul de balet.

C.C.: *Vă referiți, cred, la „Oedip“?*

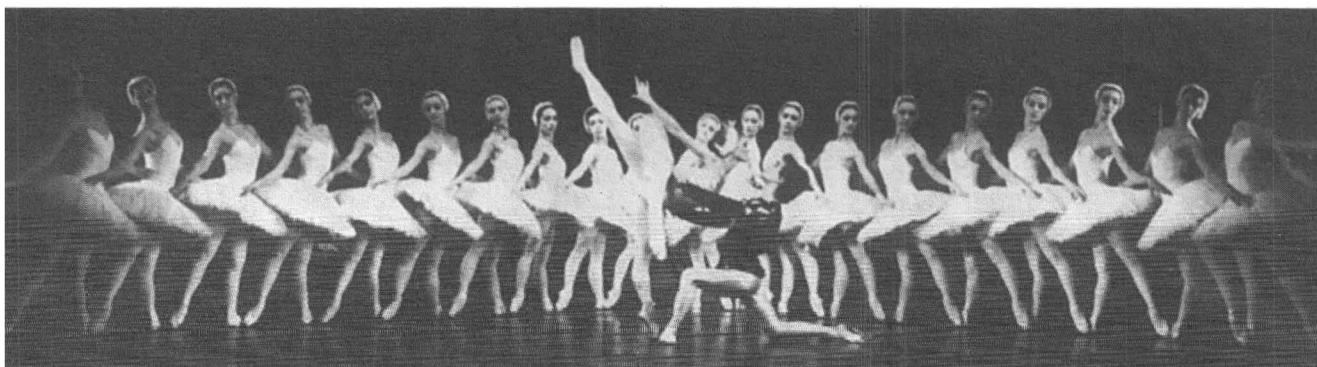
O.D.: Întocmai. Baletul a înlocuit aici corul antic. Și, se pare, a fost o reușită.

C.C.: Înțeleg însă că programul dumneavoastră estetic țintește spre deplina independență a teatrului de balet.

O.D.: Nu cred că se mai poate concepe altfel, azi. Da, teatrul de balet trebuie să fie independent! El nu mai poate face acest cumul, între divertismentele de operă și spectacole de balet de sine stătătoare. Trebuie să se ocupe, exclusiv, de... balet!

C.C.: *Și cu opera, cum rămâne?*

O.D.: Pe lângă Operă ar trebui să existe, într-adevăr, un corp de balet care să satisfacă necesitățile de divertisment ale acestui

gen de spectacole. Fiindcă neapărat, dar neapărat, Arta Dansului se cuvine să devină matură! Cu alte cuvinte, să aibă picioare solide. Nu să fie dirijată, susținută de altă artă. Or, nașterea acestui Teatru de Balet la Constanța a dovedit un lucru: că, în această privință, eu am dreptate. Adică, teatrul de balet trebuie să fie de sine stătător. Să se preocupe de toate problemele profesiei, pentru a se dezvolta mult mai robust, mult mai viguros, decât rămânând o anexă a altui teatru, a altui gen.

C.C.: *Cât de scumpă este însă această independență?*

O.D.: Da, din păcate avem grele probleme și nu numai de ordin financiar. N-avem, nici pe departe, condițiile excepționale ale unui teatru bucureștean. N-am ajuns, încă să fim „American Ballet“ cu sponsori mari și puternici în spate. Din păcate,

iată, Constanța – al doilea oraș, ca mărime și importanță după București – având unul dintre cele mai mari porturi din Europa, Canalul Dunăre–Marea Neagră ș.a.m.d. ar trebui să aibă o mai mare deschidere spre cultură. De pildă, și astăzi, Teatrul Liric, Teatrul Dramatic și Filarmonica împart același sediu. Și acela insuficient, fie și pentru o singură instituție de spectacol. Nu se poate așa ceva. Un oraș de circa 500.000 de locuitori ar trebui să aibă, pentru fiecare teatru, un sediu aparte.

C.C.: *În ce vă privește sunteți chiar cei mai puțin favorizați de soartă...*

O.D.: Păi, da. Suntem, în fapt, primul teatru de balet din țară fără... teatru. Fără o scenă proprie. Suntem... ambulanți. Sper eu, deocamdată... Jucăm unde putem. Avem o sală la Baia centrală a orașului (baie pe care

Sanepid-ul a închis-o!). Baia nu mai există, dar nici măcar nu ni s-a dat toată clădirea. Trebuie să ne mulțumim doar cu sala de deasupra fostei băi... comunale. Cum vedeți, problema unui sediu propriu, permanent, nu s-a rezolvat! Și mă miră că cei ce conduc... destinele acestei clădiri nu înțeleg că sunt și ei constănțeni, că orașul are nevoie de această trupă, de cultură. Așa se face că suntem nevoiți să dăm spectacolele la Casa de Cultură a Sindicatelor, unde există o scenă mai mare. E drept, iarna e cam frig acolo. Dar, nu-i așa, s-a făcut Revoluție că să fie... mai cald?! A fost Revoluție, nu? Probabil, însă, că, după aproape trei ani de la Revoluție, nu există încă destul agent termic (și) pentru cultură...

1993

Carmen CHIHAIA

